

INTERVALLID

Intervallide nimetus tuleb ladinakeelsest sõnast *Intervallum* ja tähendab vahemaad, kaugust.

Muusikas mõistetakse intervalli all **kahe heli vahelist kaugust**. Seega koosnevad intervallid kahest helist.

Intervallide nimed tähendavad **ladinakeelseid järgarve**, mis väljendavad intervalli helide astmelist kaugust teineteisest. Oktaavi piiresse mahub 8 intervalli ja neid nimetatakse **lihtintervallideks**.

Kirjapildis tähistatakse intervalle vastavate numbritega:

priim (tõlk.- esimene) - tähistatakse numbriga "**1**". Kuigi priimi suurus e maht on 1 aste, on selle intervalli tegelik astmetevaheline kaugus null, kuna priim tekib alati samakõrguslike, seega ka samanimeliste astmete vahel.

sekund (tõlk.- teine) - tähistatakse numbriga "**2**" - kahe astme suurune intervall, mille astmete loenadmisel arvatakse kaasa nii esimene kui teine intervalli heli.

terts (tõlk.- kolmas) - tähistatakse numbriga "**3**" - kolme astme suurune intervall.

kvart (tõlk.- neljas) - tähistatakse numbriga "**4**" - nelja astme suurune intervall.

kvint (tõlk.- viies) - tähistatakse numbriga "**5**" - viie astme suurune intervall.

sekst (tõlk.- kuues) - tähistatakse numbriga "**6**" - kuue astme suurune intervall.

septim (tõlk.- seitsmes) - tähistatakse numbriga "**7**" - seitsme astme suurune intervall.

oktav (tõlk.- kaheksas) - tähistatakse numbriga "**8**". Oktav moodustub alati, nagu ka priim, samanimelistest astmetest/nootidest, kuid need on teineteisest kaheksa astme kaugusel.

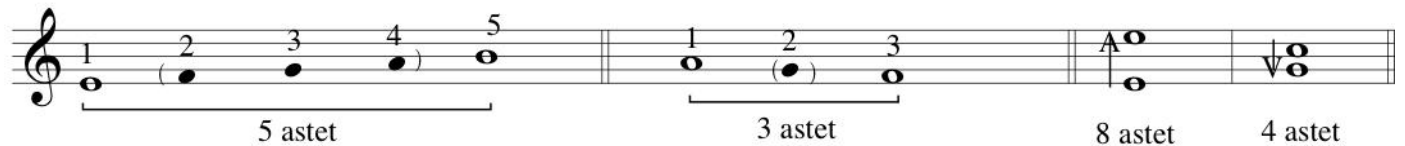
Intervallide suurust on võimalik mõõta astmetes ja toonides.

Intervalli tähistav number näitab selle astmelist suurust. Astmelise suuruse all mõistetakse intervalli helide vahele jäävat diatooniliste astmete arvu e astmelist mahtu.

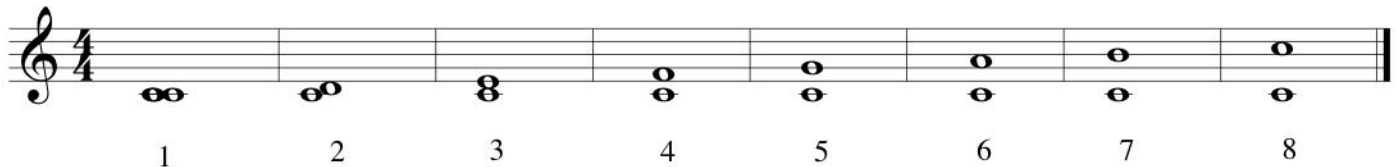
Astmed on helirea/laadi üksikud helid. Noodijoonestikul paiknevad kõrvuti olevad või üksteisele järgnevad astmed selliselt, et kui üks aste on joone peal, siis tema naaber on selle kõrvalolevas vahes.

Nii on astmeid noodijoonestikul väga lihtne loendada.

Intervalli astmelise suuruse määramisel loendatakse alati kaasa nii alumine kui ülemine intervalli heli.

Järgnevas noodinäites on kõik lihtintervallid üles ehitatud samast noodist. Intervalli tähistav number näitab selle astmelist suurust.

Kui noodijoonestikul paistavad kõik astmete vahed ühesuurustena, siis tegelikult see nii ei ole. Mõned astmed on oma naabrist tervetooni, mõned aga pooltooni kaugusel. Seetõttu ei näita helide astmeline kaugus intervalli täpset suurust.

Kuidas ehitada intervalli?

Järgnevalt on toodud näide, kuidas **ehitada s.6 "E" noodist üles** (Vt allpool olevat noodinäidet).

- kõigepealt tuleb loendada astmeline kaugus antud noodist: "E"-st kuue astme kaugusel asub "C",
- seejärel tuleb täpsustada ehitatava intervalli tooniline suurus: $s.6 = 4.5$ tooni - "E" ja "C" vahe on aga 4 tooni, mis on v.6 tooniline suurus. Järelikult tuleb intervalli toonilise suuruse suurendamiseks ühte intervalli heli altereerida (alumist madaldada või ülemist kõrgendada). Kuna intervalli algheliks on "E", tuleb kõrgendada "C"-d kirjutades sellel ette dieesi.

